The background of the entire page is a close-up photograph of numerous small, light purple flowers with five petals and yellow centers. The flowers are in various stages of bloom, some in sharp focus and others blurred in the background, creating a soft, textured effect. A semi-transparent white horizontal band is overlaid across the middle of the image, containing the main text.

PUIDEN JA KASVILLISUUDEN HOITO HAUTAUSMAILLA

SHK-PÄIVÄT, HÄMEENLINNA 18.3.2026
TERHI FALKLUND

Terhi Falklund

Koulutus:

- Rakennetun ympäristön hortonomi
- Suntio
- Johtamisen ja yritysjohtamisen ammattitutkinto (valm 5/2026)

Työ:

Aluepuutarhuri,
Vantaan seurakuntayhtymä,
Hautauspalvelut.

Toimin tällä hetkellä työsuojelun
varavaltuutettu.

Esihenkilönä haluan vahvistaa työntekijöiden uskomusta omiin taitoihinsa ja jatkuvaan oppimiseen.

Uskon että kokemus on tarkoitettu jaettavaksi.
Hautausmaatyössä niin kädentaidot kuin luonnonlukutaito karttuu joka päivä.

OSA 1
TUTKIMUS JA PUUIDEN
HALLINTA
Opinnäytetyöstä käytäntöön

PUUSTON KARTOITUS
Ja
TULEVAISUUSSUUNNITELMA
Pitäjän hautausmaan
Osasto A-Ä

PITÄJÄN HAUTAUSMAAN VIHREÄ PERINTÖ – VANHIMMAT PUUT JA MONIMUOTOISUUS

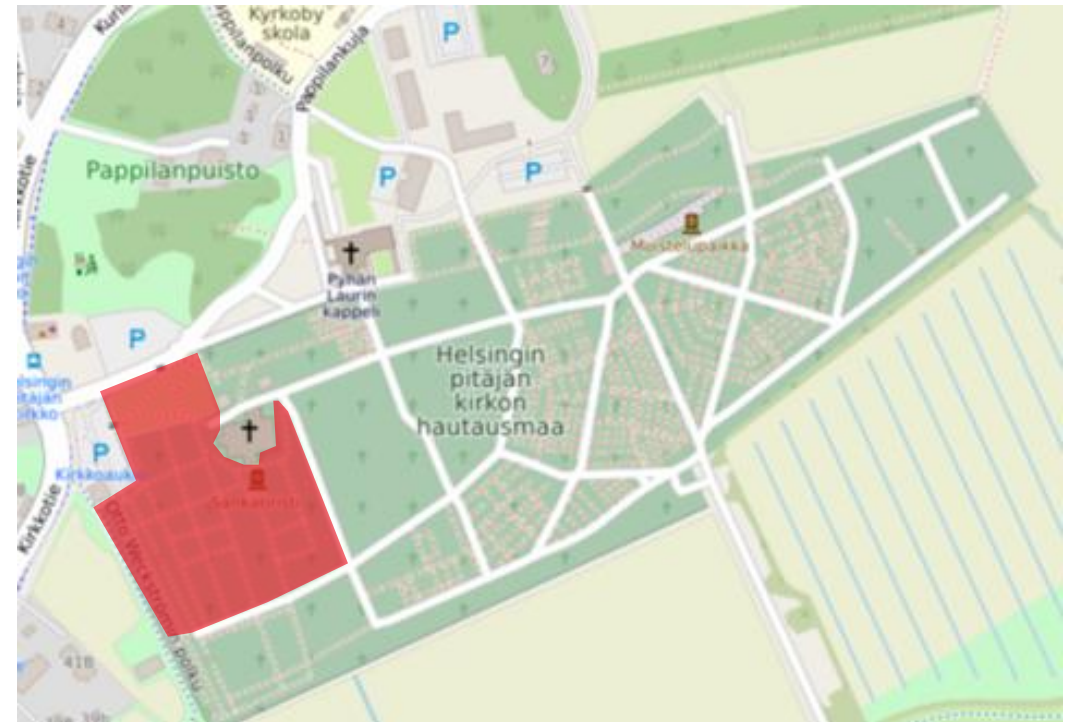
Kohde: Hauta-osastot A–Ä (96 puuta).

Tehtävä: Selvittää vanhan puuston nykytila ja laatia tulevaisuussuunnitelma.

Tavoite: Turvallisuusriskien ennakointi.

Ikärakenteen hallinta ja hallittu uusiutuminen.

Ajantasainen puurekisteri tiedolla johtamisen tueksi.

[HAMKin
opinnäytetyön
asiakirjamalli 2024](#)

MIKSI KARTOITUS TEHTIIN? – STRATEGIA, TURVALLISUUS JA EKOLOGIA

Tiedon päivittäminen: Edellisestä kartoituksesta on kulunut huomattava aika – tarve ajantasaiselle kuntotiedolle.

Riskienhallinta: Vanhan ja kookkaan puuston sekä tiheän muistomerkkikannan turvallisuuden varmistaminen (VTA-arvio).

Tilankäytön suunnittelu: Matalahautauksen ja vapautuvien hautapaikkojen potentiaali juuriston kasvutilana.

Suunta tulevalle: Vanhan puuston menestyksen hyödyntäminen laajennusalueen uusissa istutussuunnitelmissa.

Strateginen pohja: Inventointi hiilivarastojen arvioinnin ja tiedolla johtamisen perustaksi.

KARTOITUKSEN MENETELMÄT JA TOTEUTUS

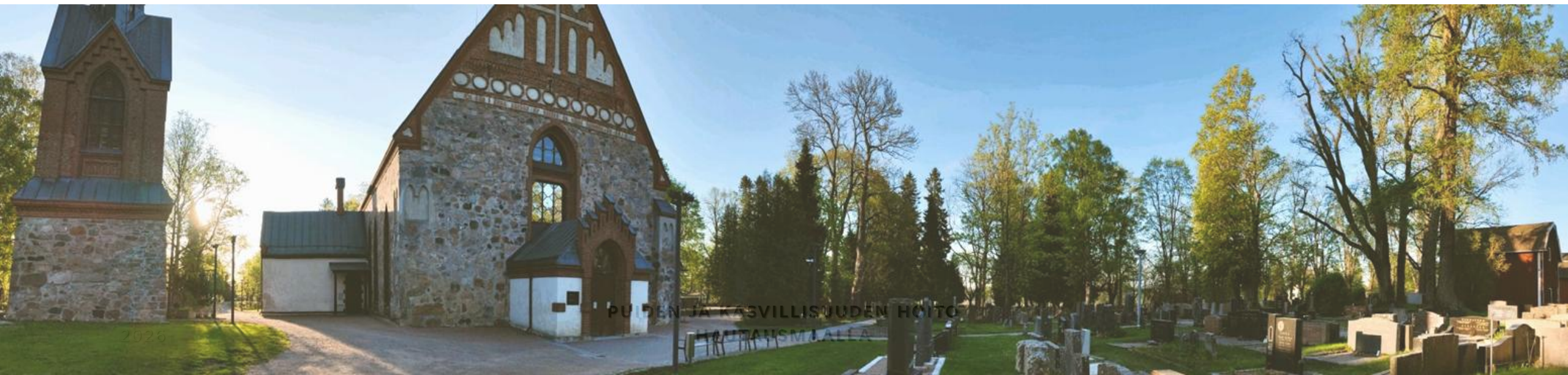
Silmämääräinen peruskartoitus (96 puuta):Lajinmääritys ja visuaalinen kuntotarkastus (VTA).

Lehvästön laajuuden, vaurioiden ja seuralaislajien (esim. käävät) havainnointi.

Syventävä kuntotutkimus (11 puuta):Arboristin tekemät tarkemmat rakennemittaukset.

Resistograf-tutkimus: Puun sisäisen lahon ja seinämävahvuuden mittaaminen.

Aineiston tallennus: Kaikki tiedot ja mittaustulokset siirretty paikkatietona digitaaliseen rekisteriin.

KARTOITUKSEN TULOKSET

96 puusta 68 lehtipuuta, 28 havupuuta.

Yleisimmät lajit: Metsätammi, metsävaahtera, puustolehmus, rauduskoivu, lehtosaarni ja kuuset.

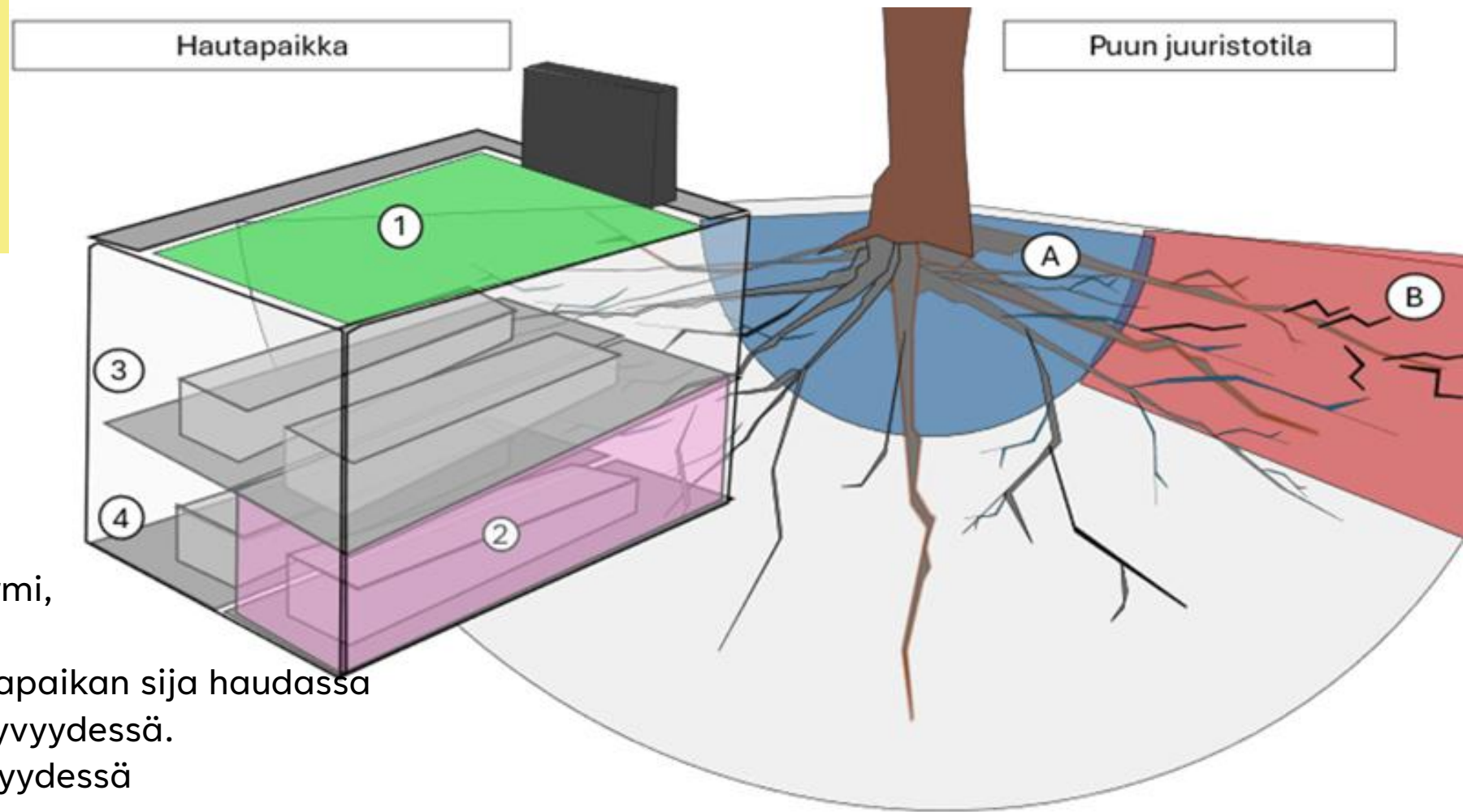
Erityishavainnot: Harvinaiset taalainkoivu ja berliininpoppeli.

Kunto löydökset: Pääosin iäkäs ja elinvoimainen puusto.

Rakenteelliset vikoja: pakkashalkeamia, jyrkät oksakulmat, onttoja ja lahovaurioisiapuita. Näillä voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia puiden rakenteelliseen kestävyYTEEN.

PUIDEN MAANALAINEN TILANTARVE

Hautapaikka

- 1 Haudanpinta: koristehiekka, nurmi, sammal, perenna
2. Hautasija: yhden arkun tai uurnapaikan sija haudassa
3. Matalahauta: yleensä 150 cm syvyydessä.
4. Syvähauta: yleensä 210 cm syvyydessä

Puun juuristotila

- A. Paksujuuret, ankkuroivat juuret maahan, eivät kykene ottamaan vettä ja ravinteita. Toimii kuljetuskanavana ja ravinnevarastona.
- B. Hieno- eli ohutjuuret: lyhytikäisiä, veden- ja ravinteidenotto, lähellä maanpintaa noin 5–40 cm syvyydessä.

TIEDOSTA TOIMINTAAN – TULEVAISUUS JA MONIMUOTOISUUS

Suunnitelmallinen uudistaminen (Santamourin malli 10-20-30): Lajiston monipuolistaminen tautiriskien minimoimiseksi. Enintään 10 % samaa lajia, 20 % sukua ja 30 % heimoa.

Kustannustehokas ekologia: Kaadettavien puiden hyödyntäminen maalahopuuna paikan päällä.

Säästöt kuljetus- ja jätemaksuissa. Luonnon monimuotoisuuden tukeminen vaihettumisalueen risuidan vieressä.

Ilmastonmuutokseen varautuminen: Latvuspeittävyuden vaaliminen (viilennys, kosteuden pidättäminen). Paikallisiin olosuhteisiin soveltuvat, kestävämmät lajivalinnat.

Faktapohjainen ylläpito: Digitaalinen puurekisteri työnohjauksen ja budjetoinnin tukena.

OSA 2

HALLINNON RAAMIT JA

TYÖNOHJAUS

KASVILLISUUDEN HOIDOSSA

HOITOSUUNNITELMA LAADUN OHJAAJANA

Lakiperusta (Hautausoimilaki 13 § & Kirkkojärjestys)

Yleisvelvoite:

Hautausmaata on hoidettava sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla.

Vastuujaon selkeytys:

Seurakunta: Vastaa yleisilmeestä, puustosta, käytävistä ja yhteisistä alueista.

Haudan haltija: Vastaa yksittäisen haudan ja muistomerkin hoidosta.

Hoitosuunnitelma (HS) käytännön työkaluna:

Vie hautaustoimen ohjesäännön ja käyttösuunnitelman periaatteet kentälle.

Huomioi hautausmaakohtaiset erityispiirteet (esim. historiallinen puusto).

KASVILLISUUDEN HOIDON TASOT JA MITTAAMINEN

Hoidon kolme aikajännettä:

- **Perushoito:** Päivittäinen yleisilme ja RAMS-luokituksen mukainen puhtaanapito.
- **Sesonkihuolto:** Vuosittaiset toimenpiteet ja kasvillisuuden vuosikello.
- **Kunnostus (PTS):** Pidemmän aikavälin puuston ja kasvillisuuden uudistaminen.

Laadun ja onnistumisen mittaaminen:

- **Määrälliset:** RAMS-luokituksen toteutuminen ja resursseihin peilaaminen.
- **Laadulliset:** Kasvillisuuden kuntoindeksit ja turvallisuustarkastusten tulokset.
- **Palaute:** Hoitopalautteet ja yleisilmeen visuaalinen seuranta.

Ominaisuus

Hoitosuunnitelma (HS)

Pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)

Aikajänne

1–5 vuotta

5–20 vuotta

Painopiste

"Kunnossapito, hoitoluokat
(RAMS), vuosikello"

"Investoinnit, peruskorjaukset, puuston kierto"

Rahoitus

Käyttötalous (juoksevat kulut)

Investointitalous (isot hankkeet)

KUNNOSSAPIDON OHJAUS JA LAATULUOKAT (RAMS 2020)

Yhtenäinen laatu: Varmistetaan, että jokainen alue (hautausmaasta puistoon) hoidetaan sen tarkoituksen mukaisesti.
(esim. arvokohteet vs. metsät).

Laatutavoitteet: Käyttötarkoitus, palvelutaso ja yhtenäinen yleisilme.

Omistajaohjaus: Seurakunta päättää alueiden hoitoluokitukset.

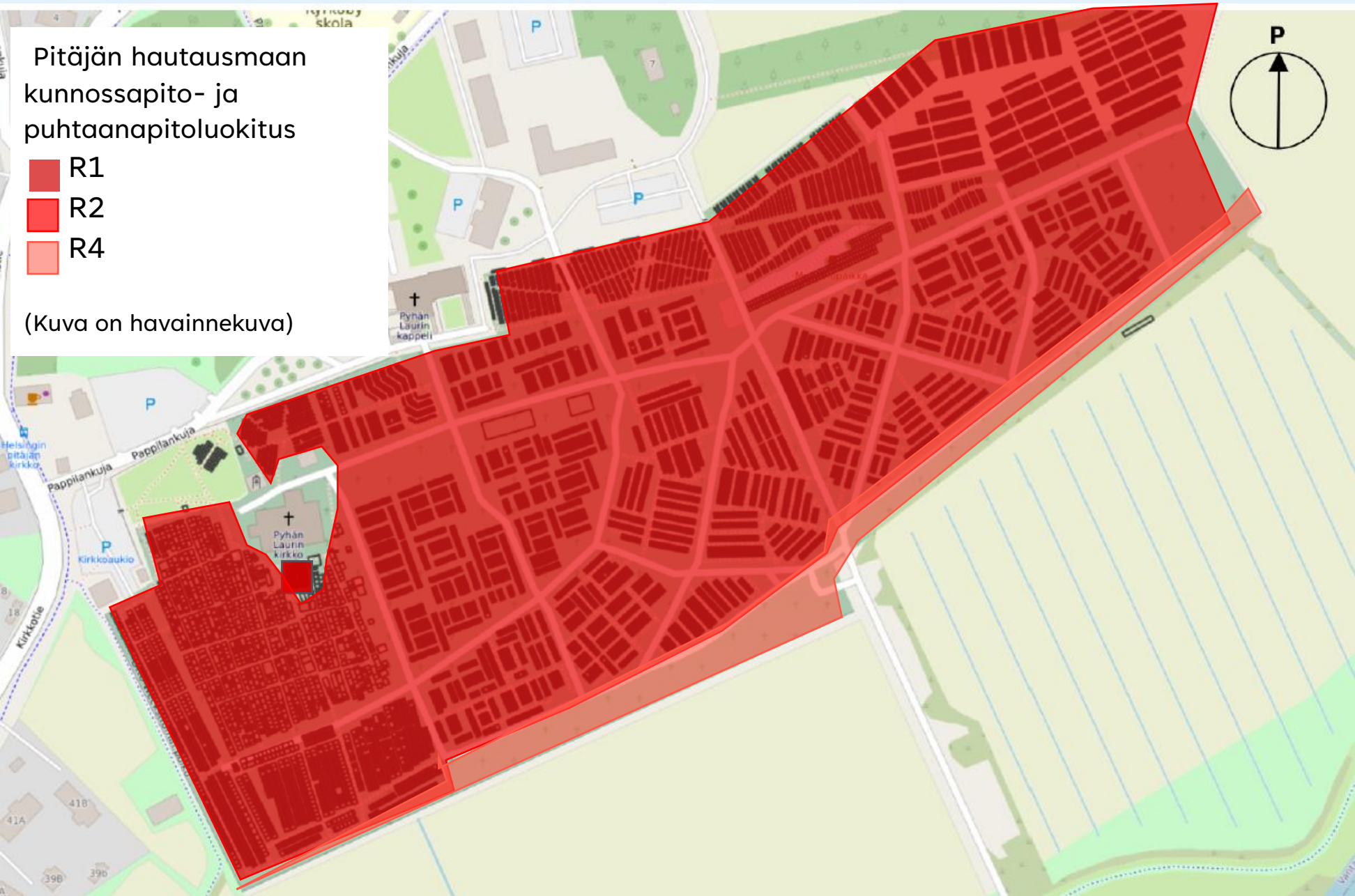
Resurssien jako: Kohdistetaan työtunnit ja eurot sinne, missä niitä eniten tarvitaan

Elinkaari ja joustavuus: Hoitotason muuttaminen tarpeen ja iän mukaan.

Kehittäminen: Tietoinen suunnanmuutos (esim. puistosta metsäisemmäksi).

TAULUKKO 1: Viheralueiden kunnossapitoluokat.

PÄÄLUOKAT	ALALUOKAT
R Rakennetut viheralueet	R1 Rakennettu arvoviheralue R2 Toimintaviheralue R3 Käyttöviheralue R4 Suoja- ja vaihtumisviheralue
A Avoimet viheralueet	A1 Arvoniitty A2 Käyttöniitty A3 Maisemaniitty A4 Avoin alue A5 Maisemapelto
M Metsät	M1 Arvometsä M2 Lähimetsä M3 Ulkoilu- ja virkistymetsä M4 Suojametsä M5 Talousmetsä
PÄÄLUOKKIA TÄYDENTÄVÄT LUOKAT	ALALUOKAT
S Suojelualueet	Ei alaluokkia
x Maankäytön muutosalueet	Rx Muutosalue, jota kunnossapidetään rakennetun viheralueen mukaisessa ulkoasussa Ax Muutosalue, jota kunnossapidetään avoimen viheralueen mukaisessa ulkoasussa Mx Muutosalue, jota kunnossapidetään metsän mukaisessa ulkoasussa
P Viheralueiden puhtaanapitoluokitus	P1 Päivittäin (ma-la) P2 Työpäivinä (ma-pe) P3 Viikoittain (3 krt/vk) P4 Viikoittain (2 krt/vk) P5 Viikoittain (1 krt/vk) P6 Kuukausittain P7 Vuosittain (Huom! Talvikauden sekä sunnuntaisin ja juhlapäyhinä tehtävästä puhtaanapidosta sovitaan erikseen.)

PUIDEN JA KASVILLISUUDEN HOITO HAUTAUSMAALLA

KAUSITYÖ REKRYTOINTI

Haku alkaa 15.12.2025

päättyy puutarhureilla 31.1.2026 ja kausityöntekijöillä 28.2.2026

KAUSITYÖ

7.4.-31.10.2026

Puutarhurit 7.4.-31.10.2026

KT 6.5kk-2 kk

Alle 18v kesä- tai heinäkuu 1kk

Aluepuutarhurit
Vakityöntekijät

Hoitopalaverit:

- Työnjako AP huhti-lokakuu arkisin klo 7.00
- TJ+AP ke klo 13.45
- AP+PT to klo 13:45

Hautaus-toimen kehittämispäivät

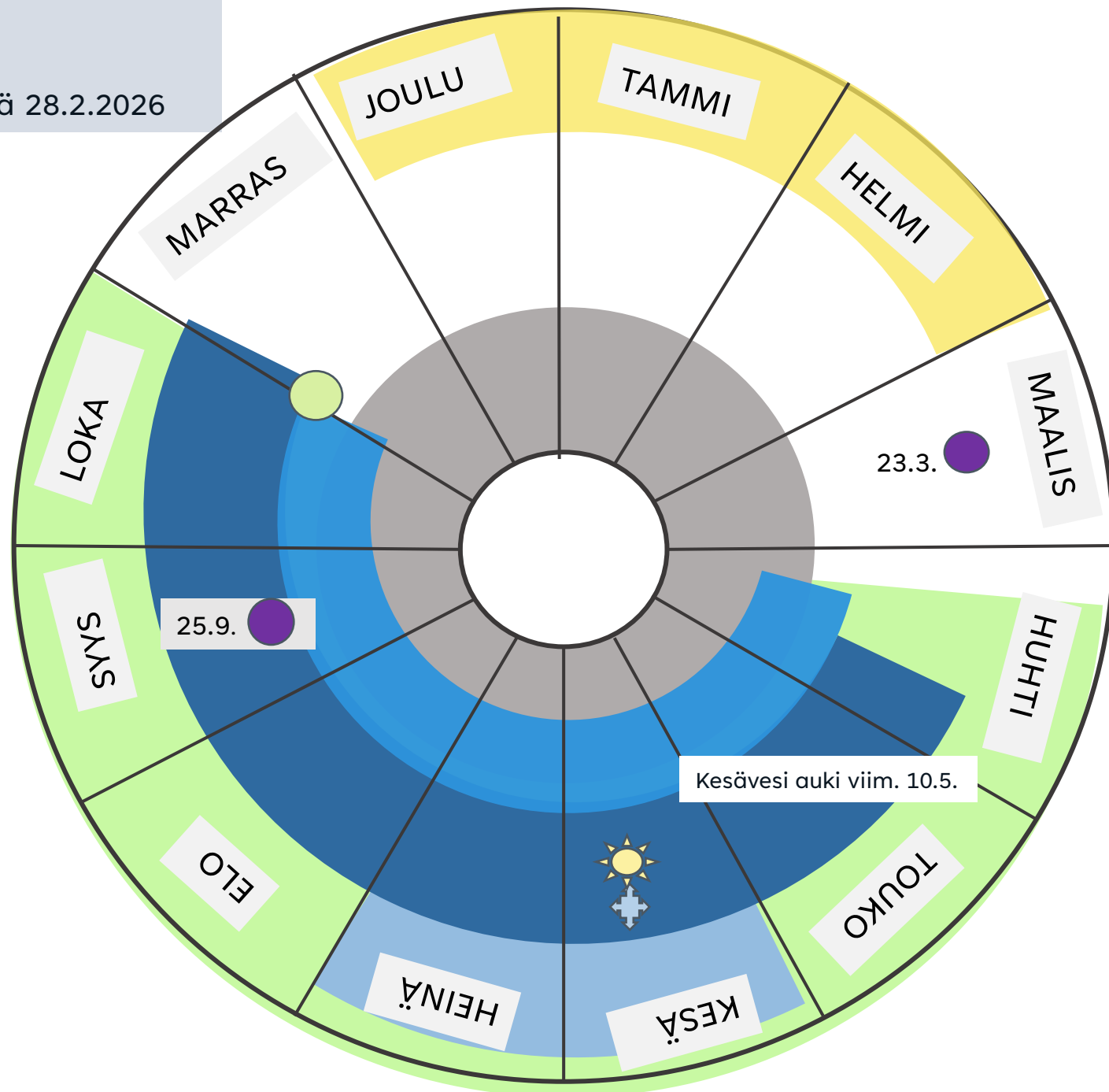
Talvihaudat kunnostettu juhannukseen mennessä.

Juhannusaaton juhla 18.6.

Kausityön päätösjuhla 30.10.

PROSESSIT KAUSITYÖSSÄ

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM	AN	AO	AP	AQ	AR	AS	AT	AU	AV	AW	AX	AY	AZ					
Aikataulu 2025	TAMMI					HELMI				MAALIS				HUHTI				TOUKO				KESÄ				HEINÄ				ELO				SYYS				LOKA				MARRAS				JOUL										
vko	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51					
Hoitohaudat																																																								
Perehdytys																																																								
Arvokkaat haudat																																																								
Kevätsiivous																																																								
Puiden, pensaiden leikkaus																																																								
Talvisuojaukset pois/laitto																																																								
Kalkitus																																																								
Istutusalueiden siistintä																																																								
Istutusten kanttaus ja siistiminen																																																								
Kukkapesien kunnostus																																																								
Kukkien istutus hoitohaudoille																																																								
Kukkien hoito hoitohaudoilla																																																								
Kukkien poisto hoitohaudoilta																																																								
Nurmikon leikkaus																																																								
Nurmikon siimaus																																																								
Nurmikoiden kunnostus																																																								
Koko alueen siimaus																																																								
Vedet päälle, kannut paikoilleen																																																								
Penkit paikoilleen, katokset / muistelupaikat yms.																																																								
Tuija-aitojen leikkaus																																																								
Vuorimäntyjen leikkaus, siistintä																																																								
Puhallus ja haravointi																																																								
Työntekijät																																																								

PUIDEN JA KASVILLISUUDEN HOITO HAUTAUSMAALLA

VIKKOTYÖJÄRJESTYS – TEHOKKUUTTA ARKEEN

Kausityö 2025	Viikkotehtävät				
	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai
Parilliset viikot	ytävien haravointi	Bensakanisterien täyttö	Toimiston ruukut	Pesupaikka siivo	vesipisteiden omien käytön haravat ja kannut
Parittomat viikot	Muistelupaikat /Muistelupaikan ruukut		Levähdyspaikka	Tilaisuushaudat	
Viikottain toistuvat työt	Kastelu klo 7.15 ->	Nurmikon leikkaus/siimaus	Kastelu klo 7.15 ->	Kukkahoito	Kastelu klo 7.15 ->
	Nurmikon leikkaus/siimaus		Kukkahoito		
Kun kastelu omalla alueella tehty siirrytään ruohonleikkuuseen tai kukkahoitoihin. Kun ruohon leikkuu tehty siirrytään kukkahoitoihin. Näiden jälkeen vihertyötä tiiminvetäjän ohjeistamana.					
Team A	Robotti ruohonleikkuri				
Team B	Varakukkapenkki				

TYÖNJOHDON UUSI AIKA

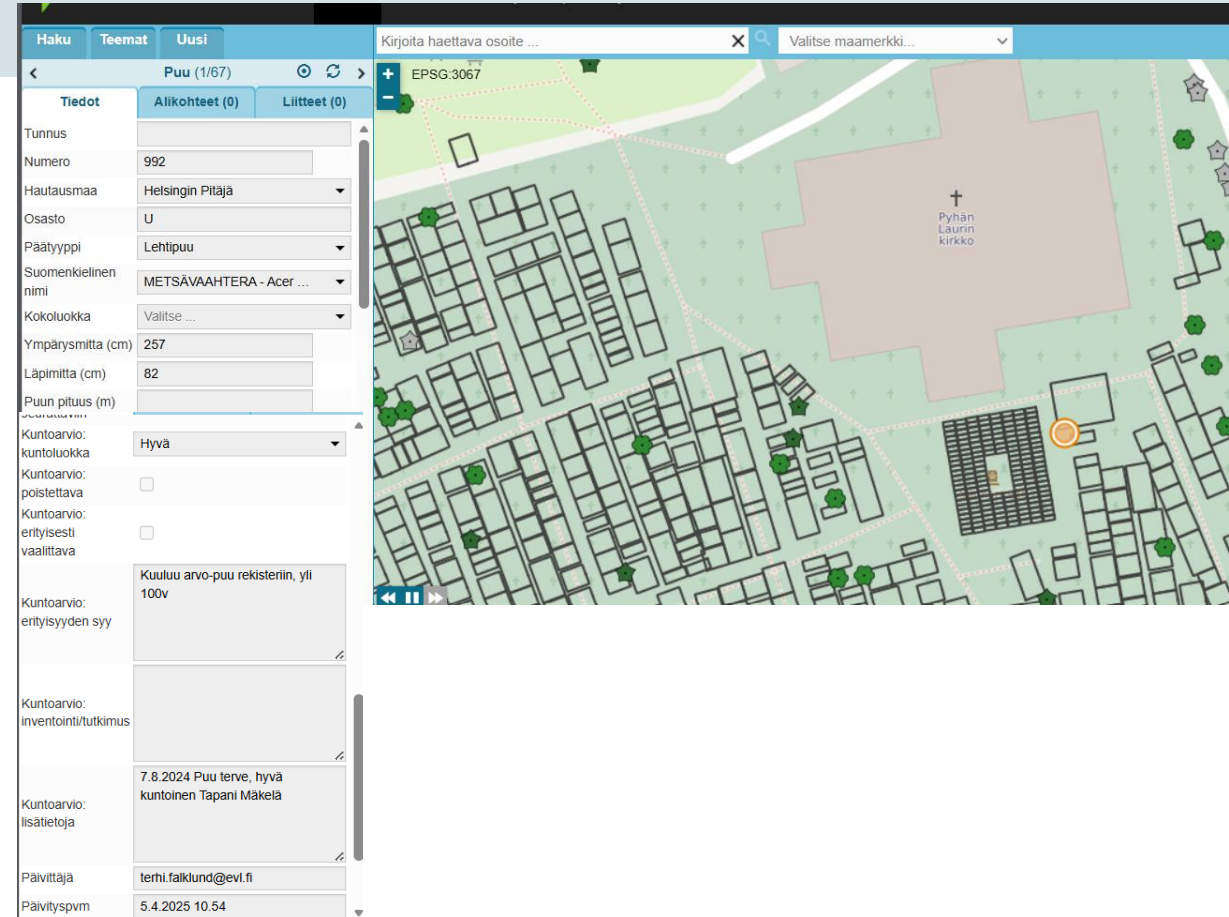
Digitalisaatio työnohjauksen välineenä

KASVILLISUUDEN MERKITSEMINEN PAIKKATIETOJÄRJESTELMÄÄN

Reaaliaikaisuus: Havainnot (esim. tuholaiset, kuivuminen tai vioitukset) tallennetaan heti paikan päällä.

Valokuvadokumentointi: Kuva kertoo enemmän kuin teksti; vauriosta otettu kuva tallentuu suoraan kohteen historiatietoihin.

Paikkatieto: Merkintä kiinnittyy automaattisesti oikeaan karttapisteeseen (esim. tiettyyn puuhun tai pensasryhmään).

TYÖMAAPÄIVÄKIRJAN TÄYTTÖ (MOBILENOTE)

Toteuman seuranta: Päivittäiset työtulokset kirjataan mobiilisti, mikä takaa tarkan tiedon tehdyistä tunneista ja urakoista.

Laadunvarmistus: RAMS-luokituksen mukaisten toimenpiteiden kuittaus (esim. "R1-alueen leikkaus suoritettu").

Raportointi: Tiedot siirtyvät automaattisesti koontiraportteille hallintoa ja arkistointia varten.

The screenshot displays the Mobilenote mobile application interface. The top navigation bar includes 'Mobilenote', 'Etusivu', 'Kartta', 'Uusi kartta', 'Työmaapäiväkirja', 'Terhi Falklund', 'Tuki', and 'Kirjautu ulos'. The main content area is divided into several sections:

- Kalenteri:** A calendar view for 'syyskuuta 2025' showing dates from 01 to 30. Each date cell contains 'Ku' (Kuukausi) and '+Lis...' (Lisää sivu).
- Päiväkirja:** A section for 'Hautausmaiden hoito' with a '+ Uusi sivu' button.
- Kartta:** A map view showing the location of the site, with a scale of 5 km and labels for 'Vaakko', 'Vantaa', and 'Söderkulla'.
- Työmaapäiväkirja:** A detailed view of a task titled 'Hautausmaiden hoito 5.9.2025 [Sivu #360612 9.1.2026 14:10 Terhi Falklund]'. It includes fields for 'Tilaaja', 'Tilaajan yhteyshenkilö', 'Muut asiat', 'Urakoitsijan allekirjoitus', and 'Tilaajan allekirjoitus'. Below these are sections for 'Säähavainnot', 'Työvoima', 'Työkoneet', 'Poikkeamat', and 'Työt'.

The 'Työt' section contains a table of tasks:

Aloitettu	Kuvaus	Kesto (h)		
	Pensasalueiden siistintä T1, 51 hlöä	2,0		
	Kivien väli 105(perennat leikkaus) 2 hlöä	0,5		
	Viikkoharavointi 2 hlöä	0,7		
	S1 Tuija-aidan lisä leikkaus 2 hlöä	5,0		
	Tilaisuushaudat 1 hlö	1,0		
	Runkkovesojen leikkaus-vahto 5 hlöä	1,5		

OSA 3

KASVILLISUUSRYHMIEN AMMATTIMAINEN HOITO

LAADUN STANDARDIT JA HOIDON OHJAUS

Toiminnan raamit:

RAMS 2020: Rakennusosa- ja suoritepohjainen laadunhallinta.

VKT 2021: Viheralueiden kunnossapitoluokitus ohjaamassa tavoitetasoa.

Viherympäristöliitto (VYL): Alan yleiset laatuvaatimukset.

Hoitosuunnitelma ja työohjeet: Standardien muuntaminen käytännön suoritteiksi.

Tasalaatuisuuden varmistaminen (oma työ vs. ostopalvelu).

Tavoite: Läpinäkyvä, mitattava ja ammattimainen kunnossapito läpi koko kasvukauden.

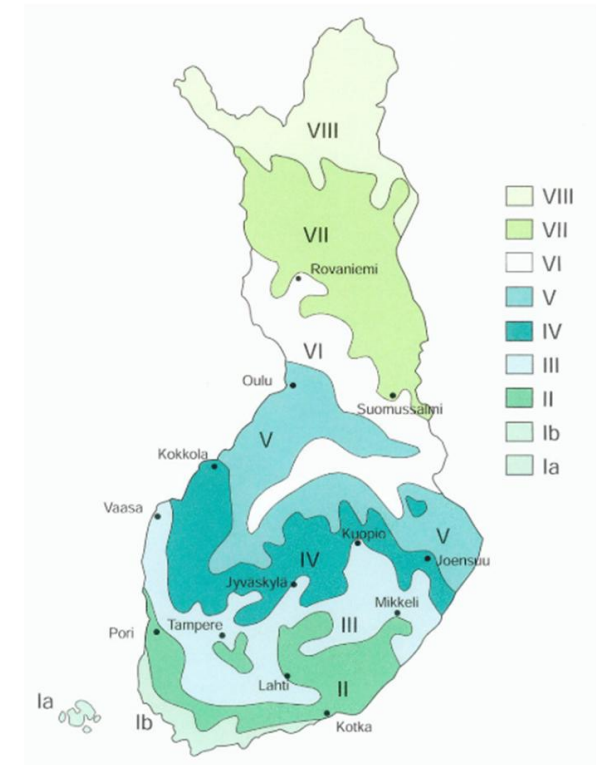
OIKEA KASVI OIKEAAN PAIKKAAN

Vyöhykkeet ja pienilmasto(I-VIII)

- Alkuperä: Suosi suomen oloihin sopeutuneita, perinnöllisesti kestäviä kantoja.
- Paikkavalinta: Lämmin paikka sallii arkuutta – kylmä kohde vaatii pohjoisempaa kestävyyttä.
- Tiedonhaku: Katso vyöhykesuositus kasvinnimilapusta tai taimistoviljelijät.fi.

FinE-taimet (Finnish Elite)

- Laatutakuu: Suomessa tutkittu, lajikeaito ja tautivapaa.
- Arvokkuus: Takaa hautausmaalle yhtenäisen ja tasalaatuisen kasvuston.
- Tunnistus: Sini-valkoinen FinE-merkki taimessa.

Puuvartisienkasvien menestymisvyöhyke

[Microsoft Word - TVY_Menestymisvyohyke_Suosituks et_2025](#)

PUUVARTISET

Puut

Pensaat

Köynnökset

PUUT

PUIDENHOITO

TALVITYÖT

- Aluepuutarhuri tekee silmämäaiset katselmukset hautausmaan puustolle (riskipuut ja kunto) useamman kerran vuoden aikana.
- Talvileikkuut mm vaahterat ja omenapuut
- Kuivien oksien ja näkyvyyttä haittaavien oksien poistot
- Hautausmaa mestarit puiden kaatoja

KAUSITYÖ

- Kuivien ja katkenneiden oksien poisto
- Juuri- ja runkovesojen poisto
- Näkyvyyttä haittaavan oksiston siistiminen; Esteettömyys: Oksisto ei saa haitata kulkijoiden näkyvyyttä, työkoneita tai peittää muistomerkkejä.
- Oksakorkeuden nosto.

AMMATTILAIS-/TILAUS TYÖ

- Rakenneleikkaukset.
- Vaativat hoitoleikkaukset ja tarkemmat kuntotutkimukset valituille puille.
- Puiden kaadot, jotka vaativat erikoistekniikkaa.

PUIDEN HOITOTYÖT – MITÄ ERI TERMIT TARKOITTAVAT?

Rakenneleikkaus: Nuoren puun "koulutusta". Ohjataan kasvua poistamalla kilpalatvat ja korjaamalla oksakulmat. Tavoitteena turvallinen aikuinen puu.

Hoitoleikkaus: Täysikasvuisen puun ylläpitoa. Poistetaan kuivat, sairaat tai vaurioituneet oksat.

Muotoonleikkaus: Puun kasvattaminen tiettyyn muotoon (esim. pallo tai muuri). Vaatii säännöllistä toistoa.

Oksakorkeuden nosto: Alimpien oksien poisto kulkuväylien tai näkyvyyden vuoksi.

Turvaleikkaus: Välitön vaarallisten tai kuolleiden oksien poisto ihmisten ja hautamuistomerkkien suojaamiseksi.

PENSAAT

HOIDON TAVOITE JA REUNA-EHDOT

Elinvoimaisuus ja näyttävyys: Lajille tyypillisen kasvutavan suosiminen.

Käytettävyys: Pensaat eivät saa peittää muistomerkkejä tai haitata kulkureittejä.

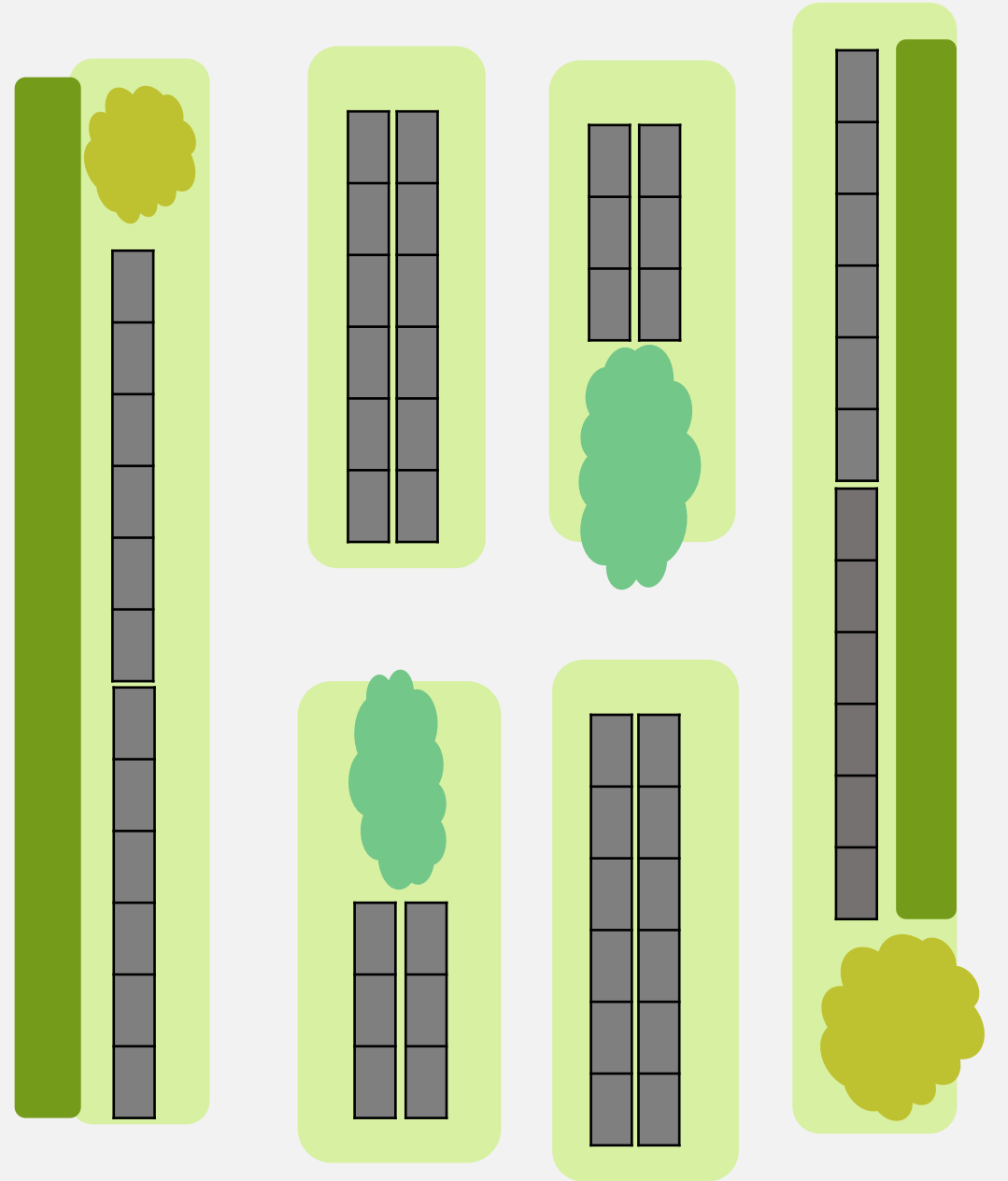
Puiden ja pensasalueiden hoito:

Hoitoleikkaukset paikkatietojärjestelmään merkittävien ohjeiden mukaisesti.

PENSASAITOJEN TYYPIT

Leikatut pensasaidat: Pidetään halutussa muodossa vuosittaisilla leikkauksilla.

Aidanteet: Vapaasti kasvavia pensasaitoja, joissa suositaan lajityypillistä kasvua.

PENSAIDENHOITO: LEIKKAUS TERMIT

ISTUTUSLEIKKAUS

- Keväällä istutetut taimet istutuksen yhteydessä, syksyllä istutetut taimet seuraavana keväänä.
- Leikataan kuolleet ja vaurioituneita versot. (huom. Havuja ei leikata, aitataimet ja ruusut; istutusohje)

HOITOLEIKKAUS

- Terveyden ylläpito ja vioittuneiden osien poisto.
- Kuolleet, sairaat, hankaavat ja lamoavat oksat.
- Varhain keväällä (kuolleet osat ympäri vuoden).
- Sopii kaikille pensaille perushuolloksi.

HARVENNUSLEIKKAUS

- Vahvistaa ja kehittää oksistoa ja pensaan ilmavuutta. Parantaa kukintaa ja kasvuvoimaa.
- Aloitetaan n.4–5 vuotta istutuksen jälkeen ja toistetaan vuosittain säännöllisen kasvun ylläpitämiseksi.
- Poista vuosittain noin kolmannes kasvustosta.
- Oksat leikataan maata myöten.

ALASLEIKKAUS

- Pensaankokonaisvaltainen uudistaminen, ”nuorentaminen”.
- Varhain keväällä ennen silmujen puhkeamista (n. 5 vuoden välein).
- Samana vuonna kukkivat pensaat menettävät kukintansa leikkausvuonna.
- Versot katkaistaan n. 10 cm korkeudelta maasta tai haaroituskohdan yläpuolelta.
- Kasvu voi olla hidasta ensimmäisenä vuonna leikkauksen jälkeen.

MUOTOONLEIKKAUS

Pensaat ja aidat

Tavoite ja toteutus

Muodon hallinta: ylläpidetään haluttu hahmo, kuten pallot, pilarit tai suorat aidat. Käytetään

Tiivistäminen: tasoitetaan versojen kärjet ja uusi kasvu, mikä tuuheuttaa kasvustoa.

Kohteet: pensasaidat (lehtipensaat ja havut) sekä yksittäiset koristepensaat.

Ajankohta ja huolto

Ajoitus: 1–2 kertaa kasvukaudessa. Pääleikkaus usein juhannuksen alla.

Havu-aidat: esim. Kuusi ja tuija leikataan seuraten olemassa olevaa muotoa, tasoittaen vain sivut ja korkeus.

Laatu: terävät työvälineet takaavat siistin jäljen ja kasvin terveyden.

Köynnökset

Vertikaali vihreyttä ahtaisiin tiloihin

KÖYNNÖSTEN HOITO JA YLLÄPITO

Kevätsiivous: Kuivuneiden ja vioittuneiden versojen poisto ennen kasvun alkua.

Kasvun ohjaus: Varmistetaan, etteivät köynnökset karkaa ränneihin, katoille tai muuhun tekniikkaan.

Nuorentaminen ja raivaus:

Humala ja villiviini: Kestävät tarvittaessa alasleikkauksen, jos kasvusto on ränsistynyt tai kasvanut yli muodostaan.

Kärhöt: Leikkausajankohta ja -tapa lajikkeen kukintaryhmän mukaan.

Tavoite: Tuuhea, hallittu ja elinvoimainen kasvusto, joka palvelee tarkoitustaan.

ITSEKIINNITTYVÄT KÖYNNÖKSET

Tarttuvat tukeensa imukärhillä

KIINNIT-
TYMIS
TAPA

Eivät vaadi tuentaa

- imukärhiviini
- köynnöshortensia

ESIMERRKI
LAJI

KIERTYVÄT KÖYNNÖKSET

- Kiertävät varren pyörivällä liikkeellä tuen ympärille.
- Kiertävät lehtivarren tuen ympärille.
- Kiertävät kärhen tai verson tuen ympärille.

Säleikkö, pergola, vaijerituenta

- köynnöskuusama
- humala
- kärhöt
- kelasköynnökset
- piippuköynnökset

KÖYNNÖSTÄVÄT PENSAAT

Pitkät , kaarevat versot,
kiinnittyvät löyhästi

Säleikkö, pergola, sidottava

köynnösruusu

**KAUSIKASVIT
PERENNAT
HEINÄT**

KAUSIKASVIT

KEVÄTISTUTUKSET

Yksivuotisia viileää sietävät lajit, jotka kukkivat keväällä kukkivia kasveja mm narsissit ja orvokit

KESÄKUKAT

Hallanarkoja, yhden kasvukauden kukkijoita (esim. begonia, pelargoni)

RYHMÄKASVIT

Kesäkukkia, jotka tarvitsevat esikasvatuksen ehtiäkseen kesän aikana kukkia yksivuotisia.

MAARYHMÄT

Maahan istutettava kukkaryhmä. Voi sijaita edustusalueella tai puistossa nurmikolla

RUUKKUISTUTUKSET

Kukkaistutuksia ruukkuihin jotka ovat kiinteitä tai niiden paikkaa voi kauden aikana siirtää.

SYYSISTUTUKSET

Paikalliseen ilmaston kestävä lajit kuten sipulikasvit, myöhäiset perennat, kanervat ja tietyt havukasvit

KESÄKUKKAHOITO

Suunnitelmallinen lannoitus: Peruslannoitus pitkäkestoisella lannoitteella kukkapesä kunnostuksen yhteydessä.

Heinäkuussa isälannoitus juuristoalueelle. **Kasvualustan siisteys:** Pidetään kukkapesät rikattomina, jotta ravinnetta riittää vain kesäkukille.

Kastelu ja hoitotoimenpiteet: Säännöllinen kastelu, nypintä ja tarvittaessa latvonta.

Kunnontarkkailu: Seurataan kasvuston yleisilmettä ja mahdollisia tuholaisia.

PUIDEN JA KASVILLISUUDEN HOITO HAUTAUSMAALLA

PERENNAT

YHTEENVETOESITYS

PERENNOJEN HYÖDYT JA ROOLI

Pitkäikäisyys: Kertaluontoinen investointi vs. vuosittaiset kesäkukkahankinnat.

Hoitotarpeen väheneminen: Oikein valittu perenna peittää maanpinnan mikä vähentää kitkettä ja kastelua.

Ekologisuus ja biodiversiteetti

Pölyttäjät: Tarjoavat ravintoa ja suojaa hyönteisille koko kasvukauden ajan.

Hiilensidonta: Monivuotinen ja syvä juuristo sitoo hiiltä kesäkukkia tehokkaammin.

Visuaalinen kestävyys

Muuttuva ilme: Kasvutavat, kukinta-ajat ja syysvärit tuovat vaihtelua.

Resilienssi: Kestävät sään ääri-ilmiöitä (kuivuus/rankkasateet) kesäkukkia paremmin.

PERENNOIDEN HOITO

Vakiinnuttaminen: Säännöllinen kastelu heti istutuksen jälkeen takaa kunnan juurtumisen.

Hoidon porrastus: Kastelun vähentäminen vakiintumisen jälkeen ja tarvittaessa syyslannoitus.

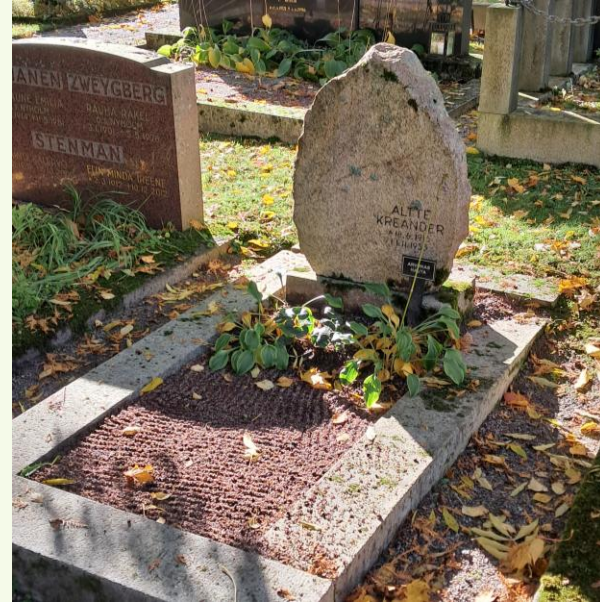
Kasvullinen nuorentaminen: Perennojen jako tarpeen mukaan (keskimäärin 3-4 vuotta istutuksesta).

Kausityöt: Varsien leikkaus keväisin suojaa kasvupistettä talvella.

Ylläpito ja seuranta: Pidetään kasvusto hallinnassa, ettei se lakoa muiden haudoille.

Kerätään aktiivisesti asiakaspalautetta ja reagoidaan siihen.

KULTTUURIHISTORIALLISET ARVOKKAAT HAUDAT

Kulttuurihistoriallinen arvo: Perennat valittiin tukemaan vanhojen hauta-alueiden arvokasta ja ajatonta tunnelmaa.

Tavoite: Monivuotinen, ekologinen ja visuaalisesti rauhallinen vaihtoehto perinteisille kesäkukille.

Havainnot ja opit:

Henkilöstön asenne: Kausityöntekijät ja nuoret ammattilaiset osoittivat korkeaa sitoutumista ja intoa ekologiseen hoitomalliin.

Viestinnän kriittisyys: Kokeilu osoitti, että muutokset vaativat ennakoivaa ja jatkuvaa asiakasviestintää – perennan hitaampi kasvu- ja kukintarytmi pitää perustella omaisille.

HEINÄT

KORISTEHEINÄT – MODERNIA KESTÄVYYTTÄ JA TUNNELMAA

Uusi suosikki: 2000-luvulla alkanut nousu osaksi julkista viherrakentamista.

Miksi heiniä?

Taloudellisuus: Helppohoitoisia, taudinkestäviä ja pitkäikäisiä.

Ekologia: Tukevat hyvinvointia ja monimuotoisuutta, kestävät ilmastonmuutoksen haasteita.

Esteettisyys: Tuovat liikettä, ilmavuutta, eri sävyjä ja korkeuseroja.

Ympärivuotisuus: Säilyttävät rakenteensa ja koristeellisuutensa "talventörröttäjinä" lumen keskellä.

Huomioitavaa: Allergisoivuus ja lajin luonne (leviävyys).

Laji	Korkeus (Lehti/Kukka)	Kukinta-aika	Ulkonäkö ja väritys	Erityispiirteet & Hoito
Koristekastikka	150 cm	Hei–elo	Tiheä ja jäykkä mätäs. Pysty kukinto. Syysväri: oljenkeltainen.	Ei leviä. Erinomainen tilanjakaja. Kevätleikkaus 100 mm.
Siniheinä	30 / 70 cm	Hei–elo	Jäykät lehdet ja varret. Mätästävä. Syysväri: keltainen tai ruskeankeltainen.	Hyvin kestävä monenlaisilla alustoilla. Kevätleikkaus 50–80 mm.
Isosiniheinä	60 / 120 cm	Hei–elo	Tanakka mätäs, suuri ja ilmava kukinto. Syysväri: upea kullankeltainen.	Siro ja näyttävä yksittäiskasvi. Kevätleikkaus 100 mm.
Nurmilauha	50 / 100 cm	Hei–elo	Runsas kukinto, karkeat lehdet. Syysväri: tyylikäs pronssinsävy.	Talvivilhanta ja kestävä. Kevätleikkaus tai niitto 50–80 mm.
Niittyräpelö	20 / 45 cm	Kesä–hei	Siniperinteet lehdet. Pyramidimainen röyhy, ruskeanvioletit tähkylät.	Ainavilhanta. Erittäin helppo: ei vaadi yleensä hoitoa.
Hopeatoppo	15 / 40 cm	Kesä–hei	Matala mätäs, sävyltään hopean sinivihreä.	Sopii hyvin kivikoihin. Vain kevyt kevätstiistiminen.
Palmusara	80 cm	Hei–elo	Eksoottinen, "palmumainen". Ruskeanpunainen kukinto, kellanvihreät lehdet. Syysväri: keltainen.	Viihtyy monenlaisissa paikoissa. Kevätstiistiminen tai leikkaus.

NURMIPINNAT

Kylvönurmi

Siirtonurmi

Emulsiokylvönurmi

	Kylvönurmi	Siirtonurmi	Emulsiokylvönurmi
Määritelmä	Nurmikkokasvusto joka perustetaan siemenseoksesta kylvämällä	Kasvussa olevaa, kasvualustastaan irrotettua nurmikko.	Perustetaan emulsiokylvötekniikalla ruiskuttamalla työkohteeseen saman aikaisesti: kylvösiemenet, kiinniteaine, raviteet ja vesi
Käyttökohteet	Suuret, tasaiset alueet	Edustus- ja paikkausalueet	Luiskat, rinteet, isot alat
Edut	Edullinen, laaja siemenvaikoima	Heti valmis, rikkaruohon, kestävä	Nopea, estää eroosiota, tasainen itävyys
Haasteet	Hidas, vaatii suojelua, eroosioriski	Korkein hankintahinta, painava asentaa	Tarvitsee kaluston, kalliimpi kuin peruskylvö

Luokka	Alueen tyyppi hautausmaalla	Hoidon intensiteetti
R1 Rakennettu arvoviheralue	Sankarihaudat, pääkäytävät, uurnalehdot	Korkea: Kohteen arkkitehtoninen, puutarhataiteellinen ja historiallinen arvo, sekä edustettavuus säilyvät.
R2 Toimintaviheralue	Yleiset hautaosastot, muistolehdot	Keskisuuri: Huoliteltu ilme, hoidetaan niin että toiminnallisuus, käytettävyys ja turvallisuus säilyvät
R3 Käyttöviheralue	Reuna-alueet, laajennusosat	Matalampi: Painotusalueen perusilmeellä, esteettisyys, turvallisuus ja käytettävyys säilyy. Monimuotoisuus vahvistuu
R4 Suoja- ja vaihtumisviheralue	Kukkivat nurmet, ekologiset vyöhykkeet	Uusi suunta: , esteettisyys, turvallisuus ja käytettävyys säilyy, luontoarvot ja ekosysteemipalvelut vahvistuvat.

Nurmipinnan leikkaus
Leikataan viikoittain, moitteeton, tiheä ja terve, ei rikkaruohoja. 4-7cm
Leikataan viikoittain, siisti, tiheä ja terve 4-12 cm
Siisti ja yhtenäinen 4-25 cm
Kasvusto leikataan 1–2 kertaa kesässä

KUNTTA

Siirtovarvikko hautausmailla

KUNTTA – LUONNONMUKAINEN METSÄPOHJA

Välitön maisemointi & ekologisuus

Heti valmis: Luo metsäisen tunnelman asennuspäivänä.

Biodiversiteetti: Tukee luonnon monimuotoisuutta; sopii täydellisesti esim. metsähautausmaille.

Hoito ja ylläpito

Vaivaton: Ei leikata, ei lannoiteta, ei kalkita.

Kriittinen vaihe: Ensimmäisen kasvukauden runsas kastelu on elinehto (turvekerros ei saa kuivua).

Perustaminen

Kasvualusta: Niukkaravinteinen hiekkapohja (vältä multaa rikkaruohojen takia).

Ylläpito: Ajoittainen kitkentä ja lehtien poisto puhaltimella syksyisin.

NIITYT

NIITTYJEN LUOKITUS JA KÄYTTÖ HAUTAUSMAALLA (RAMS 2020)

A1 Arvoniitty: Kulttuuriperintö ja korkea biodiversiteetti (esim. vanhat osastot). Vaatii kohdekohtaisen suunnitelman.

A2 Käyttöniitty: Avoin alue, usein kehitetty R2-käyttönurmikoista.

A3 Maisemaniitty: Avoimen maiseman säilyttäminen ja polkuverkostot.

A4 Avoimet alueet: Luonnonniityt, reunavyöhykkeet ja hulevesien hallinta.

S Suojelualueet: Muinaisjäännökset ja kansallismaisemat – tiukat hoitorajaukset.

HAUTAUSMAA LUONNON TURVASATAMANA

Häviävä luonto: Perinnemaisemat ovat vähentyneet yli 99 % sadan vuoden aikana.

Hautausmaa toimii korvaavana elinympäristönä.

Uhanalaisuuden torjunta: 1 500 lajia vaarassa umpeenkasvun vuoksi. 80 % perhoslajeista hyötyy suoraan niittymäisistä olosuhteista.

Lajirikkaus: Optimitilanteessa jopa 30 kasvilajia per neliö.

Uusi rooli: Hautausmaa korvaa kadonnutta laidunnusta järjestelmällisellä niitolla ja kitkennällä.

ESIMERKKEJÄ JA HALLITTU MUUTOS CASE: NURMIKOSTA NIITYKSI

Sirottelualue niittynä (A1): Rauhoittava, "ikuinen keto" – arvokkuutta ilman leikkausmelua.

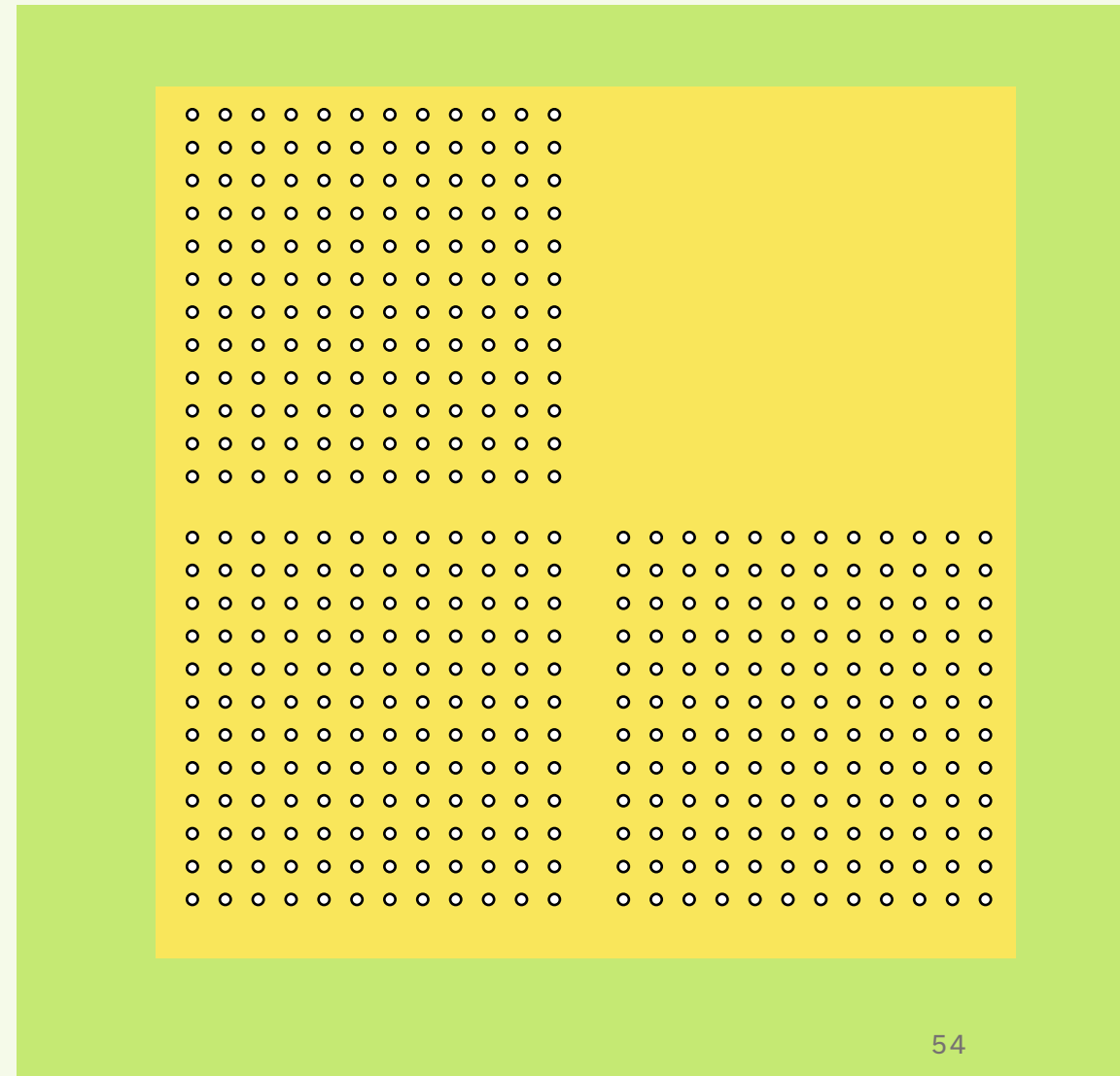
Köyhdyttäminen: Niittojätteen poisto on ehto kukkaloistolle (vähemmän typpeä = enemmän kukkia).

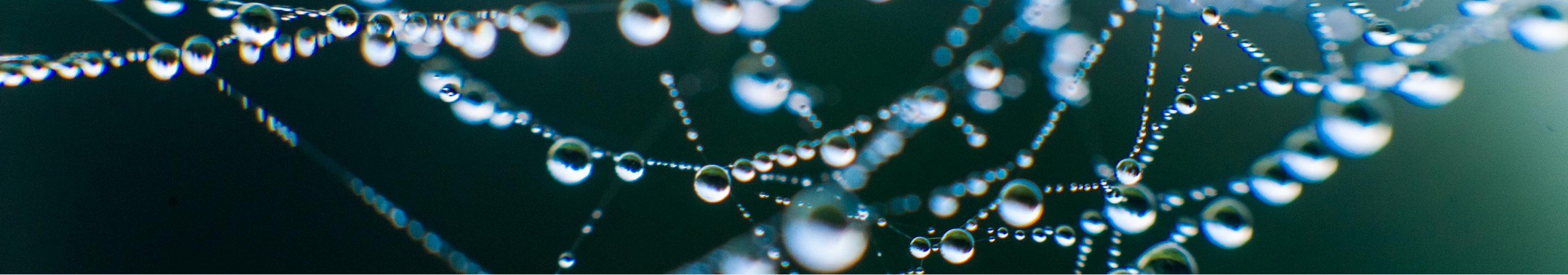
Vieraslajit: Jos lupiinia tai pujoja ei kitketä heti, niitty epäonnistuu.

Aikataulu: 1–3 vuotta intensiivistä "puhdistusta" 4. vuodesta eteenpäin vakiintunut ylläpito.

Mosaiikkiniitto: Vältetään koko alueen leikkaamista kerralla; jätetään suojakaistoja eläimille, ja talventörröttäjät hyönteisten talvehtimispaikoiksi.

Hygieniä ja punkit: Leikataan 1–2 metrin reunavyöhykkeet ja polut oleskelualueiden ympärille.

HULEVESI

HULEVESIEN HALLINTA – HAASTEET JA RATKAISUT

Hautausmaan erityispiirteet:

Ei asfalttia – pinnat (hiekkä, sora, nurmi) ovat luonnostaan läpäiseviä.

Haaste: Haudan seinämien pysyvyys vaatii hiekalta tiettyä hienoainesta ja kosteustasapainoa.

Mahdolliset tekniset ratkaisut:

Salaojitus käytävien alla: Kerätään vesi tiivistyneiltä huoltoreiteiltä vaarantamatta hautarauhaa.

Suojavyöhykkeet: Imeytys sijoitetaan leveille viherkaistoille tai hauta-alueiden ulkopuolelle.

Tavoite: Hallittu infiltraatio (imeytys) ilman, että maaperä pehmenee liikaa kaivupaikalla.

SINIVIHREÄ TEHOKKUUS – KASVILLISUUS HULEVESIEN HALLINNASSA

Kerroksellisuus: Puut, pensaat ja perennat lisäävät haihduntaa (evapotranspiraatio) ja sitovat vettä tehokkaasti.

Sadepuutarhat: Kauniit istutusalueet, jotka toimivat biologisina pumppuna ja viivyttävät valuntaa.

Strateginen kehittäminen:

Pohjavesien suojelu: Luonnonmukainen puhdistusprosessi ennen veden suotautumista pohjaveteen.

Kustannustehokkuus: Vähemmän harmaata infrastruktuuria (putkia), enemmän vihreää pintaa.

GENIUS LOCI

Paikan henki: hautausmaan omaleimainen tunnelma syntyy maiseman ja kasvillisuuden liitosta.

Aistikokemus: puiden humina ja heinien heilunta luovat rauhaa, jota ei voi rakentaa betonista.

Uusi ja vanha: uudella alueella istutamme huomisen historiaa, vanhalla varjelemme olemassa olevaa rauhaa.

Tekijät tunnelman takana: ammattitaitoinen henkilöstö on lohdun ja elämysten todellinen rakentaja.

KIITOS

Terhi Falklund
+358456609066
Terhi.falklund@evl.fi

Lähteet:

Hautausmaiden hoitosuunnitelman laadintaopas
[Hautausmaan hoitosuunnitelman laadintaopas](#)

Ympäristödiplomin käsikirja
[Ympäristödiplomin käsikirja - EVL Plus](#)

Karjalainen, Tajakka 2024. Viherproggis 1&2

Taimistoviljelijät
[Taimistoviljelijät–Plantskoleodlarna ry – Taimistoviljelijät–Plantskoleodlarna ry on suomalaisten taimitarhojen yhteistyöjärjestö.](#)

Viherympäristöliitto ry 2021. Toim. Tajakka, Hanna. VKT 2020 *Viheralueiden kunnossapito*

Viherympäristöliitto ry 2020. Toim. Tajakka, Hanna. Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020

Viherympäristöliitto ry 2015. Toim. Orrainen, Katja. Heinäopas, Koristeheinien käyttö viheralueilla